

Warszawa, dnia 14 sierpnia 2020 r.

dr hab. Filip Elżanowski

Katedra Prawa i Postępowania Administracyjnego

Wydział Prawa i Administracji Uniwersytet Warszawski

**Ocena dorobku naukowego dra Mariusza Szyskiego
(recenzja w postępowaniu habilitacyjnym)**

I. Wprowadzenie.

1. Zagadnienia ogólne.

Niniejsza recenzja została przygotowana w związku z powołaniem Komisji habilitacyjnej w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dra Mariusza Szyskiego, na mocy uchwały Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów Naukowych z dnia 9 stycznia 2020 r. W ramach tej Komisji zostałem wyznaczony na recenzenta, co stanowi podstawę do przedłożenia przeze mnie przedmiotowej recenzji.

2. Sylwetka Habilitanta

Dr Mariusz Szyski jest absolwentem Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. W 2008 r. uzyskał tytuł zawodowy magistra prawa na podstawie pracy pt. „Ustrój m.st. Warszawy w świetle ustawy z dnia 15 marca 2002 r.” Od tego czasu jest on związany, w zakresie działalności naukowo-dydaktycznej, z tym wydziałem. W roku 2013 na tymże wydziale uzyskaniem stopnia naukowego doktora nauk prawnych zakończony został przewód doktorski Habilitanta. Stopień naukowy dr Mariusz Szyski otrzymał na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Kierownictwo w samorządzie

terytorialnym – analiza administracyjnoprawna”, której promotorem była prof. UKSW dr hab. Irena Lipowicz. W swojej pracy Habilitant podjął analizę zagadnień związanych z kierownictwem w kontekście regulacji ustrojowych jednostek samorządu terytorialnego. Po obronie pracy doktorskiej dr Mariusz Szyrski kontynuował swoją pracę naukowo-dydaktyczną na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

II. Ocena osiągnięć naukowo-badawczych.

1. Zagadnienia wprowadzające.

Przedmiotem oceny osiągnięć naukowo-badawczych jest całokształt pracy naukowej dra Mariusza Szyrskiego, mającej miejsce po nadaniu stopnia doktora nauk prawnych.

2. Ocena monografii „Energetyka lokalna. Studium administracyjnoprawne”, Warszawa 2019.

A. We wniosku dra Mariusza Szyrskiego, jako osiągnięcie naukowe określone w art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki¹ (zastąpionym przez art. 219 ust. 1 pkt. 2) ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce²), wskazana została monografia „Energetyka lokalna. Studium administracyjnoprawne”, Warszawa 2019.

B. Monografia „Energetyka lokalna. Studium administracyjnoprawne”, Warszawa 2019 składa się ze wstępu, siedmiu rozdziałów i zakończenia oraz części formalno-technicznych, obejmujących wykaz skrótów i bibliografię.

Rozdział pierwszy: „Doktryna prawa publicznego wobec zmian technologicznych” wprowadza w tematykę pracy. W tym rozdziale autor zwraca uwagę na związek pomiędzy postępem technologicznym i zachodzącą wraz z nim zmianą stosunków społecznych a ewolucją, jakiej ulegają rola i funkcje administracji publicznej. Równocześnie ze zmianami zachodzącymi we wskazanych wyżej sferach, powinna następować odpowiednia zmiana w zakresie prawodawstwa, w szczególności na gruncie prawa publicznego. Wobec tej tezy, autor wskazuje na możliwość wyodrębnienia i poddania analizie dwóch zjawisk - po pierwsze możliwość

¹ Dz. U. Nr 65, poz. 595 z późn. zm.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.

wskazania sposobu w jaki dotychczasowa doktryna prawa publicznego może posłużyć do analizy zachodzących przemian, po drugie zaś, możliwość analizy i ukazania, w kontekście postępu technologicznego, zjawiska ewolucji prawa administracyjnego, w tym przede wszystkim wyodrębniania się prawa energetycznego jako samodzielnej gałęzi prawa administracyjnego materialnego. W dalszej części rozdziału autor podejmuje próbę analizy i omówienia wskazanych zjawisk. Punktem wyjściowym analizy pierwszego zjawiska jest próba usystematyzowania funkcjonujących na gruncie prawa administracyjnego i konstytucyjnego definicji „administracji publicznej”. Wobec przyjętej przez autora na potrzeby pracy definicji, iż „administracja to system złożony z ludzi, zorganizowany w celu stałej i systematycznej, skierowanej ku przyszłości realizacji dobra wspólnego jako misji publicznej polegającej głównie (choć niewyłącznie) na bieżącym wykonywaniu ustaw, wyposażonych w tym celu we władztwo państwowe oraz środki materialno-techniczne”, autor zwraca szczególną uwagę na problematykę związaną z pojęciem dobra wspólnego jako elementu kierunkowego dla działań administracji publicznej. Dokonując analizy wskazanego pojęcia autor zwraca również uwagę i omawia pojęcia takie jak: funkcje administracji publicznej, zadania publiczne i cele, próbując przy tym dokonać rozróżnienia, w jakim zakresie pojęcia te znajdują zastosowanie w administracji. Przy okazji tych rozważań autor podnosi również kwestię funkcji ochronnej administracji oraz problematykę bezpieczeństwa, które omówione zostały szerzej w dalszej części pracy. W zakresie drugiego z przedstawionych przez autora zjawisk, tj. wyodrębniania prawa energetycznego jako samodzielnej gałęzi prawa, autor w pierwszej kolejności podejmuje próbę usystematyzowania gałęzi prawa, wywodząc swoją analizę od koncepcji podziału na prawo publiczne i prywatne znane prawu rzymskiemu. W ramach tych rozważań autor podejmuje próbę „umiejscowienia” w systemie prawa energetycznego, skutkującą wnioskiem autora, iż prawo energetyczne sensu largo obejmuje swoim zasięgiem wiele gałęzi prawa, zarówno z zakresu praw publicznego, jak i prywatnego.

Rozdział drugi został poświęcony omówieniu idei energetyki lokalnej i zjawisku rozproszenia rynku energii. Analizie poddane zostało nowo kształtujące się w Europie zjawisko demokracji energetycznej. Autor podejmuje próbę zdefiniowania i scharakteryzowania tego zjawiska, wyodrębniając przy tym najistotniejsze elementy demokracji energetycznej: swobodę w zakresie dostępu do energii, swoboda w wyborze źródła energii oraz swoboda w zakresie dysponowania energią. Autor rozprawy wskazuje również na zauważalne zjawiska demokratyzacji życia i demokratyzacji energetyki, oraz na idące w parze z tymi zjawiskami zmiany w stosunkach pomiędzy państwem i obywatelem, przejawiające się przez pogłębiającą

się partycypację społeczną i oddziaływanie na działania organów administracji publicznej. Nadto autor wskazuje na wpływ rozwoju technologicznego na pogłębianie „erozji klasycznego władztwa państwowego” oraz na rozwój demokracji w sferze lokalnej. Autor wskazuje na zauważalny proces kształtowania wspólnot energetycznych, nie tylko w ujęciu faktycznym, ale także normatywnym. W dalszej części rozdziału autor omawia zagadnienie energetyki lokalnej, wskazując w pierwszej kolejności na brak jednoznacznej i kompleksowej definicji tego pojęcia i to właśnie próbę opracowania takiej definicji autor stawia jako jeden z najważniejszych celów swojej rozprawy. Efektem szeroko zakreślonej analizy, przeprowadzonej nie tylko na gruncie normatywnym, ale też językowym czy społecznym, jest opracowana przez autora definicja, zgodnie z którą: „energetyka lokalna to zjawisko polegające na produkcji energii na szczeblu lokalnym (gmina i powiat), pochodzącej głównie z odnawialnych źródeł, w interesie lokalnych wspólnot, których celem jest przede wszystkim osiągnięcie względnej samodzielności energetycznej – w tym także uniezależnienie się od dostaw energii.” W dalszej części pracy autor omawia wyczerpująco genezę idei energetyki lokalnej, zarówno w ustawodawstwie unijnym jak i krajowym, wskazując przy tym swoiste „kamienie milowe” w kształtowaniu omawianej idei oraz ukazując postępującą dynamikę zmian w aktach normatywnych w omawianym zakresie, uzasadniając potrzebę wyodrębnienia i opracowania definicji energetyki lokalnej.

W rozdziale trzecim autor zajmuje się kompleksowo omówieniem prawa do energii, w tym ustaleniem treści prawa do energii i wskazaniem jego podmiotów, a także podejmuje próbę „umiejscowienia” w systemie prawa tej regulacji. Punktem wyjściowym dla przedmiotowych rozważań jest ustalenie pojęcia energii na gruncie prawa. Jak wynika z rozważań autora, pojęcie energii wymaga ujęcia wielopłaszczyznowego, jest ono bowiem ujmowane odmiennie w kontekście prawa cywilnego, karnego czy administracyjnego. Temu ostatniemu autor poświęca przeważającą część swoich rozważań, wskazując, iż prawo administracyjne nie posługuje się kompleksową definicją legalna energii, a wieloma definicjami wprowadzającymi podziały i systematykę omawianego pojęcia. Dalszą część rozdziału autor przeznacza na omówienie koncepcji prawa do energii, zwracając uwagę na trzy najistotniejsze elementy: przedmiot, podmiot oraz sposób wprowadzenia koncepcji do porządku prawnego. Za podstawę uzasadniającą utworzenie koncepcji prawa do energii autor wskazuje konieczność realizacji konstytucyjnej zasady godności człowieka. W tym miejscu autor zwraca uwagę na zjawisko ubóstwa energetycznego oraz jego powiązanie z ujętą w art. 30 Konstytucji RP godnością człowieka. Autor stawia tezę, iż problem ubóstwa energetycznego, którego skalę oceniać należy jako obszerną i stale wzrastającą, może zostać uznany za istotne naruszenie konstytucyjnej

zasady godności człowieka. Autor odnosi się tu również do kształtującego się w ostatnich latach trendu ujmowania prawa do Internetu jako jednego z podstawowych praw człowieka i w tym kontekście trafnie zdaje się podkreślać konotację pomiędzy tymi uprawnieniami, postulując, iż nie jest możliwe zagwarantowanie i realizowanie jednego uprawnienia bez drugiego.

Ustalając treść prawa do energii autor omawia jego dwa istotne elementy: prawo dostępu do energii oraz prawo do korzystania z energii, podejmując przy tym również problematykę samodzielnej produkcji energii niezależnie od przedsiębiorstwa energetycznego. Odnosząc się natomiast do aspektu podmiotowego koncepcji prawa do energii, autor wskazuje, iż za podmiot prawa do energii może być zarówno osoba korzystająca z energii, jak również która jest zainteresowana skorzystaniem z tej możliwości. Koncepcja autora obejmuje swoim zasięgiem nie tylko obywatela w ujęciu konstytucyjnym, ale także inne jednostki – osobę (rozumianą szczególnie w kontekście definicji legalnej gospodarstwa domowego zawartej w art. 4 ustawy o dodatkach mieszkaniowych³), mieszkańca jednostki samorządu terytorialnego oraz konsumenta na rynku energii. Podsumowując rozważania nad koncepcją prawa do energii autor podejmuje próbę umiejscowienia jej w porządku prawnym. Wskazuje, iż w obecnym stanie rzeczy możliwe jest jedynie wywodzenie poszczególnych norm z całego porządku prawnego, brak jest bowiem kompleksowej regulacji. Autor postuluje konstytucjonalizację prawa do energii, opierając ten postulat na omówionych wcześniej aksjologicznych podstawach konstytucyjnych.

Rozdział czwarty skupia się na wspomnianym przez autora we wcześniejszej części rozprawy zagadnieniu bezpieczeństwa energetycznego. Rozważania w tym zakresie autor wywodzi od próby ustalenia definicji normatywnej bezpieczeństwa, konstytuując, iż brak jest takowej w polskim porządku prawnym. W tym zakresie autor odnosi się do konstytucyjnych pojęć bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa obywateli, wskazując, iż na potrzeby dalszego ustalenia znaczenia pojęcia bezpieczeństwa energetycznego, na gruncie konstytucyjnym odnieść można się do pojęcia bezpieczeństwa obywateli. W dalszym toku rozważań nad pojęciem bezpieczeństwa energetycznego autor przeprowadza kompleksową i wyczerpującą analizę genezy tego pojęcia w prawodawstwie krajowym i wspólnotowym. Analiza ta prowadzi do zdecydowanego wniosku, iż definicja bezpieczeństwa energetycznego ujęta w krajowym systemie prawnym wymaga rewizji i dostosowania jej do aktualnych trendów i zagrożeń oraz odniesienia do warunków lokalnych, poprzez wyodrębnienie kategorii lokalnego bezpieczeństwa energetycznego. W ramach rozważań nad pojęciem bezpieczeństwa

³ Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2133).

energetycznego autor wskazuje iż wyłącznie wielopłaszczyznowe ujęcie tego pojęcia może odpowiadać współczesnym zagrożeniom, kategoryzując bezpieczeństwo energetyczne na trzy główne płaszczyzny: krajową, regionalną i lokalną. Trafna zdaje się być postawiona przy tym teza autora, iż „postrzeganie bezpieczeństwa energetycznego przez pryzmat lokalny czy regionalny wpływa w sposób znaczący na poprawę tego bezpieczeństwa na poziomie ogólnokrajowym”. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na zakreslony przez autora problem braku dostatecznych norm prawnych na poziomie samorządowym, zapewniających organom samorządu terytorialnego narzędzia do zapewniania na poziomie lokalnym bezpieczeństwa energetycznego, jak również norm prawnych nakładających na te organy odpowiednie obowiązki, w tym szczególnie w odniesieniu do sytuacji wystąpienia sytuacji kryzysowej w sferze energetyki.

W rozdziale piątym autor dokonuje systematyki i analizy form organizacyjno – prawnych, jakie można wyodrębnić w zakresie energetyki lokalnej, na gruncie prawa polskiego oraz z uwzględnieniem prawa wspólnotowego. Swoje rozważania autor rozpoczyna od zdefiniowania i omówienia pojęć prosument i prosumpcja, opisując zarówno etymologię tych pojęć, jak też umiejscawiając je w regulacjach unijnych oraz krajowych, ukazując przy tym ich ewolucję. W oparciu o tę systematykę, autor dokonuje również próby podsumowania praw i obowiązków prosumenta na rynku energii oraz odniesienia tego podmiotu pojęcia konsumenta na rynku energii. W ramach przedmiotowego rozdziału autor prowadzi również rozważania nad pojęciem klastrów, zwracając uwagę, po pierwsze na pojawiające się często w literaturze pytanie nad opłacalnością tego typu organizacji, po drugie na zauważalną w ostatnich latach popularyzację idei klastrowości w teoriach rozwoju regionalnego i gospodarczego. Ponadto, autor wskazuje, iż również na poziomie unijnym zauważalna jest intensyfikacja powstawania klastrów, na różnych płaszczyznach i przestrzeniach, co autor wiąże z rozwojem biznesu i nowych technologii. Brak jednak przy tym regulacji na poziomie wspólnotowym, odnoszących się konkretnie do klastrów energii. Również na gruncie prawa polskiego, pojęcie to funkcjonuje od niedawna i jak wskazuje autor, nie zostało jeszcze kompleksowo unormowane. Rozważania w tej części rozprawy autor kończy omówieniem pojęcia spółdzielni energetycznej, sięgając przy tym do genezy idei spółdzielczości i wskazując, na obserwowany w ostatnim czasie wyraźny zwrot w stronę tej idei w sferze energetyki. Podobnie jak przy wcześniej omawianych pojęciach, autor dokonuje wyczerpującej próby umiejscowienia omawianego pojęcia w przestrzeni prawa unijnego, wskazując na jego incydentalne występowanie w tej przestrzeni oraz na gruncie prawa krajowego. Na tym gruncie, jak wskazuje autor, mimo, iż znaleźć można

definicję legalną pojęcia spółdzielni energetycznej, w obecnym kształcie wprowadza ona trudności interpretacyjne.

Rozważania rozdziału szóstego stanowią ścisłą kontynuację rozdziału poprzedzającego i koncentrują się wokół mechanizmów wsparcia w rozwoju energetyki lokalnej. Autor dokonuje w tej części analizy mechanizmów przewidzianych przez ustawodawcę dla poszczególnych form organizacyjno-prawnych, omawianych w poprzednie części rozprawy, na tle instytucji polityki administracyjnej (w tym polityki energetycznej), istotnej w działaniach administracji publicznej. Pytaniem, jakie autor stawia jako podstawowe i na które odpowiada w tej części pracy jest to, w jaki sposób i na jakich poziomach polityka energetyczna może wpływać na rozwój energetyki lokalnej w Polsce.

W ostatnim, siódmym rozdziale pracy autor podejmuje tematykę rozwoju energetyki lokalnej w kontekście jej znaczenia dla zapobiegania sytuacjom kryzysowym w energetyce oraz dla niwelowania ich ewentualnych skutków. W ramach rozważania nad pojęciami kryzysu i sytuacji kryzysowej na płaszczyźnie Konstytucji RP i innych aktów normatywnych, w pierwszej kolejności autor wskazuje na brak tych pojęć występujących w Konstytucji RP samodzielnie. Autor na potrzeby dalszej analizy odnosi się zatem do znanych Konstytucji RP pojęć stanu wyjątkowego i stanu klęski żywiołowej. Analiza dokonana przez autora prowadzi do konkluzji, iż w obliczu postępującego rozwoju technologicznego, brak jest w chwili obecnej dostatecznych unormowań odnoszących się konkretnie do kryzysu elektroenergetycznego. Autor wskazuje, iż regulacje takie pojawiają się już w prawie wspólnotowym oraz w projektach aktów normatywnych. W tym miejscu postawiony zostaje postulat konieczność opracowania i wdrożenia kompleksowych rozwiązań systemowych na wypadek wystąpienia kryzysu w energetyce, obejmujących nie tylko mechanizmy działań po stronie organów administracji, ale także odpowiednie programy edukacyjne i system podnoszenia świadomości mieszkańców danych społeczności. Odpowiedzią na zasygnalizowane przez autora braki w zakresie zarządzania kryzysowego w energetyce, zarówno na płaszczyźnie normatywnej, jak i na poziomie infrastruktury krytycznej, jest koncepcja centrum bezpieczeństwa energetycznego na poziomie powiatu, działającego w ramach struktur Państwowej Straży Pożarnej. Autor trafnie uzasadnia utworzenie centrum bezpieczeństwa energetycznego na poziomie powiatu, ze względu na istniejące już tam struktury, mogące służyć za podstawę dla centrum oraz dualny charakter powiatu jako jednostki samorządu terytorialnego, tj. umiejscowienie tej jednostki pomiędzy administracją rządową a samorządową. Autor dokonuje wyczerpującej analizy zadań,

jakie powinny być wykonywane przez omawiany podmiot zarówno w okresie występowania sytuacji kryzysowej, jak i poza tym okresem. Za najważniejsze zadania, autor stawia utrzymywanie ciągłej gotowości energetycznej, utrzymywanie rezerwy materiałowej oraz zadania obejmujące działalność społeczno - organizatorską, szczególnie działalność edukacyjną dla społeczności lokalnej i działalność szkoleniową dla pracowników administracji.

C. Temat monografii habilitacyjnej jest oryginalny. Tematyka przedstawiona w pracy nie była dotąd omawiana w sposób kompleksowy. Również z tego względu praca jest wartościowa. Co więcej, kompleksowość ujęcia wynika z omówienia tematu i postawienia wniosków w oparciu o rzetelną analizę regulacji prawnych na gruncie krajowym oraz unijnym, a także na szeroko zakreślonych materiałach źródłowych, nie tylko z zakresu doktryny oraz orzecznictwa, ale też badaniach przeprowadzonych przez autora i pozyskanych danych statystycznych.

D. W toku analizy prowadzonej w pracy habilitacyjnej autor podjął się, jako problemu badawczego, omówienia stopnia realizacji na gruncie normatywnym i społecznym idei energetyki lokalnej. Zostało to połączone z ogólnie ujętą tezą, iż rozwój nowych technologii wpływa na powstawanie nowych szans i zagrożeń oraz nowej struktury podmiotowej w energetyce, szczególnie na płaszczyźnie wspólnot lokalnych, co stawia przed organami prawodawczymi, zarówno na poziomie krajowym jak i unijnym istotne zadania, w zakresie zmiany i ukształtowania norm prawnych w taki sposób, aby jak najpełniej korespondowały z zachodzącymi zmianami.

E. Autor rozprawy postuluje wprowadzenie rozwiązań na gruncie teoretycznoprawny, regulujących funkcjonowanie istniejących i wprowadzających nowe instytucji w prawie energetycznym, z uwzględnieniem koncepcji ukształtowanych na gruncie prawa unijnego. Za postulatami przedstawianymi przez Habilitanta stoją kompleksowo opracowane przez niego koncepcje i propozycje możliwych do wprowadzenia przez ustawodawcę rozwiązań o charakterze technicznym, skierowanych do organów administracji publicznej, jak też propozycji instytucjonalnych, korespondujących w pewnym stopniu z istniejącymi już rozwiązaniami, ale uwzględniające jak najpełniejszą realizację zadań stawianych przez postępujący rozwój technologiczny oraz rozwijającą się demokrację energetyczną.

F. Mimo szeroko zakreślonego pola badawczego, autor rozprawy dokonuje szczegółowej i

wyczerpującej analizy omawianych w rozprawie zagadnień, co powoduje, że przedstawiane przez niego tezy i formułowane wnioski są trafne i nie budzą wątpliwości interpretacyjnych. Autor formułuje celne wnioski *de lege ferenda* i *de lege lata*. Koncepcje rozwiązań technicznych i instytucjonalnych na gruncie normatywnym, opracowane i przedstawione przez autora, w opisanym i analizowanym stanie prawnym i faktycznym zdają się w pełni uzasadnione i odpowiadające przedstawianym w rozprawie problemom zachodzącym w energetyce na płaszczyźnie faktycznej i prawnej.

G. Ocena formalna rozprawy. Należy podkreślić prawidłową strukturę pracy, optymalną liczbę rozdziałów o równomiernej objętości i zbliżonej strukturze. Istotną rolę pełni wstęp i zakończenie, głównie ze względu na pytania i tezy badawcze zawarte w tych częściach pracy. Struktura pracy i jej objętość, to elementy, których ocena formalna, potwierdza słuszność wyboru tematu w ujęciu merytorycznym; praca, mimo iż obszerna, ze względu na szeroką tematykę jakiej dotyczy, jest optymalna.

Praca została przygotowana starannie od strony formalnej. W pracy wykorzystano szeroki zakres bibliografii. Znajdując oparcie w bibliografii, Habilitant, poza przytaczaniem poglądów doktryny, nie stroni od stawiania problemów badawczych, podejmuje próbę ich wyjaśnienia i formułuje samodzielne poglądy oraz koncepcje. Szerokie spectrum bibliograficzne przekłada się na obszerną liczbę przypisów, co stanowi niewątpliwie wysoki walor naukowy recenzowanej pracy. Co więcej praca zawiera przypisy równomiernie rozłożone w całej pracy, co wiąże się z wysokim warsztatem badawczym pracy.

Wybór literatury, ale również i nade wszystko sposób jej wykorzystania, stanowi istotną zaletę monografii habilitacyjnej.

3. Ocena pozostałych osiągnięć naukowych

A. Zagadnienia ogólne

Zakres prac badawczych dra Mariusza Szyrskiego jest szeroki i wszechstronny. Habilitant zajmuje się pracą naukową wykorzystując różnorodne formy - publikacje monograficzne, opracowania komentarzowe, udział w pracach zbiorowych oraz publikacje w czasopiśmie naukowych. Publikacje są sporządzone w języku polskim; kilka publikacji ukazało się również w językach angielskim i niemieckim.

Niezależnie od rozprawy habilitacyjnej, dorobek naukowy Habilitanta obejmuje

zagadnienia:

- 1) ustroju samorządu terytorialnego,
- 2) prawa energetycznego i odnawialnych źródeł energii,
- 3) administracji publicznej oraz
- 4) związków prawa administracyjnego z innymi dziedzinami prawa.

B. Publikacje z zakresu ustroju samorządu terytorialnego i administracji publicznej oraz związków prawa administracyjnego z innymi dziedzinami prawa

Znaczna część dorobku naukowego dra Mariusza Szyskiego koncentruje się na zagadnieniach związanych z ustrojem samorządu terytorialnego i strukturą administracji publicznej. Habilitant, poszerzając swój zakres badawczy podjął również tematykę dotyczącą relacji prawa administracyjnego z innymi dziedzinami prawa, w szczególności prawa cywilnego.

W tym zakresie należy zwrócić uwagę na:

- 1) Publikację *Nowe wyzwania w sferze prawodawstwa miejscowego na przykładzie gminy*, Zeszyty Prawnicze UKSW Nr 9.2/2009,
- 2) Publikację *Prowadzenie obrad przez połączone komisje rady*, Wspólnota - Pismo Samorządu Terytorialnego Nr 41 /2008,
- 3) Publikację *Status jednostki pomocniczej w gminie*, Wspólnota - Pismo Samorządu Terytorialnego Nr 40/2008,
- 4) Publikację *Nadzór nad działalnością jednostki pomocniczej*, Wspólnota - Pismo Samorządu Terytorialnego Nr 31/2008,
- 5) Publikację *Pełnomocnictwa i upoważnienia udzielane przez wójta*, Wspólnota - Pismo Samorządu Terytorialnego Nr 21/2009,
- 6) Publikację *Jakość życia mieszkańca gminy - badanie zabezpieczeń normatywnych* [w:] Jakość działania administracji publicznej, a jakość życia społeczeństwa - wybrane aspekty prawne i społeczne, red. E. Jasiuk, Radom 2012,
- 7) Publikację *Procesy związane z globalizacją w samorządzie terytorialnym na przykładzie dużych miast* [w:] Państwo i prawo w dobie globalizacji. Księga jubileuszowa, red. S. Sagan, Rzeszów 2011,
- 8) Referat *Jakość życia mieszkańca gminy - badanie zabezpieczeń normatywnych* (Wyższa Szkoła Handlu w Radomiu).
- 9) Monografia "Kierownictwo w samorządzie terytorialnym - analiza administracyjnoprawna", Warszawa, 2015,

- 10) Publikacja *Aksjologiczne podstawy prawa sfery wewnętrznej administracji publicznej* [w:] Aksjologia prawa administracyjnego, Tom I, red. J. Zimmermann, Warszawa 2017,
- 11) Publikacja *Obowiązki kierownika podmiotu według nowej instrukcji kancelaryjnej*, Administracja. Teoria - Dydaktyka - Praktyka Nr 1(34)/2014 (współautorstwo: M. Szyrski, R. Mędrzycki),
- 12) Publikacja *Analiza wybranych tajemnic związanych z postępowaniami kontrolnymi*, Monitor Prawniczy Nr 18/2014,
- 13) Publikacja *Teoretyczne zasady podziału zadań i kompetencji organów właściwych w sprawach jawności i jej ograniczeń* [w:] Jawność i jej ograniczenia. Zadania i kompetencje, red. Cz. Martysz, Warszawa 2015,

Wskazane powyżej opracowania stanowią podstawę do uznania dra Mariusza Szyrskiego za eksperta w zakresie przedstawionej materii. Wielokrotnie, jego publikacje obejmowały zagadnienia wcześniej nie omówione oraz stanowiły podstawę do licznych dyskusji naukowych. Wynika to nie tylko z szerokiego zakresu opracowań, ale przede wszystkim z ich wysokiego poziomu merytorycznego, jak i innowacyjności poglądów opartych o rzetelne przygotowanie i solidny warsztat naukowy. Analizując dorobek naukowy Habilitanta w przedstawionym wyżej zakresie, nie sposób nie odnieść wrażenia, iż dobór tematyki jest przemyślany i świadczy o konsekwencji Habilitanta w pogłębianiu dotychczasowych osiągnięć i poszerzaniu dorobku w sposób nieprzypadkowy i przemyślany.

C. Publikacje z zakresu prawa energetycznego i odnawialnych źródeł energii

Część dorobku naukowego dra Mariusza Szyrskiego związana jest z zagadnieniami z zakresu prawa energetycznego oraz odnawialnych źródeł energii. W tym zakresie należy zwrócić uwagę na:

- 1) Monografię *Rola samorządu terytorialnego w rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE)*, Warszawa 2017;
- 2) Publikację *Energia ze źródeł odnawialnych (OZE) w samorządzie gminnym*, Samorząd Terytorialny Nr 7-8/2015;
- 3) Publikację *Tworzenie i wykorzystywanie energii ze źródeł odnawialnych (OZE)*, Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa 2016;
- 4) Referat *Energia odnawialna w Polsce - zagadnienia administracyjnoprawne*, wygłoszony podczas Energetycznego Forum Nauki i Gospodarki na Uczelni Łazarskiego w Warszawie, 2016;

- 5) Referat *Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych - jako nowa tendencja w działaniach administracji publicznej*, wygłoszony podczas Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. "Tendencje we współczesnej administracji publicznej - podmioty, zadania publiczne oraz prawne formy ich realizacji" w Akademii Jana Długosza w Częstochowie, 2015;
- 6) Referat *Bezpieczeństwo energetyczne w smart cities*, wygłoszony podczas VII. Konferencji Naukowej pt. "Bezpieczeństwo w Internecie: Internet Rzeczy. Bezpieczeństwo Smart City" na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, 2015;
- 7) Publikacja *Zadania samorządu terytorialnego w przestrzeni energetyki odnawialnej - potrzeba legislacyjnych zmian* [w:] Charakter i konstrukcja zadań samorządu terytorialnego, red. M. Stec, S. Płazek, Warszawa 2017;
- 8) Publikacja *Prawo energetyczne z uwzględnieniem prawa odnawialnych źródeł energii* [w:] Instytucje materialnego prawa administracyjnego. Przegląd regulacji, red. I. Lipowicz, Warszawa 2017;
- 9) Publikacja *Charakter prawny planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (oraz jego założeń) przygotowywanego przez organy gminy* [w:] Źródła prawa w samorządzie terytorialnym, red. B. Dolnicki, Warszawa 2018;
- 10) Publikacja *Ocena realizacji konstytucyjnej zasady pomocniczości w prawie odnawialnych źródeł energii*, Samorząd Terytorialny Nr 5/2018;
- 11) Publikacja *Tworzenie i wykorzystywanie energii ze źródeł odnawialnych (OZE)*, red. M. Szyrski, Warszawa 2016;
- 12) *Prawo energetyczne, Ustawa o odnawialnych źródłach energii, Ustawa o rynku mocy. Komentarz*), komentarz do ustawy z dnia 20.02.2015 roku o odnawialnych źródłach energii (art. 2 pkt 15a, 27a, 33a, art. 4-18 i art. 212 i 215) oraz komentarz do ustawy z dnia 20.05.2016 roku o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (art. 1, 2, 9, 11-13, 16-18), wyd. C.H.Beck pod redakcją naukową M. Czarneckiej i T. Ogłódka, Warszawa 2020;
- 13) Publikacja *Konstytucyjne podstawy ochrony środowiska w świetle zadań i kompetencji podmiotów administrujących w jednostkach samorządu terytorialnego*, [w:] Konstytucyjne umocowanie samorządu terytorialnego, red. M. Stec, K. Małysa-Sulińska, Warszawa 2018 (współautorstwo: M. Szyrski, M. Szlufik).
- 14) Publikacja *Energy Poverty as a European and Polish legal issue*, Białostockie Studia Prawnicze Vol 23 Nr 2 (we współautorstwie M. Szyrski, R. Mędrzycki),

15) *Bezpieczeństwo energetyczne gospodarstwa domowego*, Studia nad Rodziną Nr 46/2018.

W pracach tych dr Mariusz Szyrski korzystając i pogłębiając swój dotychczasowy dorobek naukowy obejmujący regulacje z zakresu ustroju samorządu terytorialnego oraz administracji publicznej, podejmuje się przeprowadzenia dogłębnej analizy zagadnień z obszaru odnawialnych źródeł energii oraz prawa energetycznego. Dobór tematyki prac, problemy wskazywane przez autora czy też stawiane przez niego tezy wskazują na dojrzałość i konsekwencję Habilitanta oraz jego wszechstronność i doskonałe przygotowanie merytoryczne.

Podsumowując powyższe, Habilitant porusza się w omawianych zakresach tematycznych swobodnie i z dużą biegłością. Częstokroć stawia śmiałe tezy i konsekwentnie ich broni. Z tych względów opracowania dra Mariusza Szyrskiego są bardzo wartościowymi publikacjami naukowymi. Dają one podstawę do rozwoju prac badawczych, jak i nauki. Co więcej, wielokroć mogą one być inspiracją do zmian normatywnych, co często wynika nie tylko z tego, że przedstawiane są problemy badawcze, ale z tego, że Habilitant formułuje postulaty ich rozwiązania i wskazuje mechanizmy do tego służące.

III. Ocena dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego

1. Działalność dydaktyczna

Od wielu lat dr Mariusz Szyrski prowadzi działalność naukowo-dydaktyczną na Wydziale Prawa i Administracji UKSW. Wedle mojej wiedzy zajęcia prowadzone przez dra Mariusza Szyrskiego stoją na wysokim poziomie, i z tego względu cieszą się powodzeniem wśród studentów.

2. Działalność organizacyjna i popularyzatorska

A. Osiągnięcia organizacyjne

W ramach działalności uniwersyteckiej dr Mariusz Szyrski pełnił od 2009 r. funkcję opiekuna Koła Naukowego Prawa Administracyjnego przy Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. W ramach koła naukowego był

współorganizatorem dwóch obozów naukowych na Helu w partnerstwie z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego (w 2011 roku pt. *Wykorzystanie potencjału gminy dla zaspokajania potrzeb edukacyjnych, zdrowotnych i rekreacyjnych - zatoka korzyści* oraz w 2012 roku pt. *Prawne uwarunkowania rozwoju gmin nadmorskich - Turystyczna informacja przestrzenna o gminach nadmorskich i obszarach morskich RP*). Obecnie jest także członkiem Rady Wydziału, członkiem komisji ds. finansowania badań naukowych oraz Członkiem Komisji programowej dla kierunku administracja na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Pełni także funkcję Pełnomocnika Dziekana ds. aktywizacji naukowej doktorantów na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

B. Konferencje naukowe

Dr Mariusz Szyrski aktywnie uczestniczy w konferencjach naukowych, organizowanych przez uznane polskie jednostki badawcze. Habilitant brał udział w konferencjach w różnym charakterze (przewodnictwo panelom konferencyjnym, wygłoszenie referatu, uczestnictwo). Podkreślić należy, że dorobek ten jest wszechstronny, równocześnie obejmując i poszerzając zakres wszystkich zagadnień podejmowanych przez Habilitanta na przestrzeni jego działalności naukowej.

Powyższe wskazuje na duże zaangażowanie i zmysł naukowy, związany z aktywnością w ramach konferencji naukowych, zarówno jako uczestnik wygłaszający referaty naukowe, jak i od strony organizacyjnej. Stanowi to podstawę do podkreślania wysokiego potencjału naukowego Habilitanta.

C. Udział w konsorcjach i sieciach badawczych

Dr Mariusz Szyrski wykorzystuje i rozwija swój dorobek badawczy poprzez aktywne uczestnictwo w krajowych i międzynarodowych sieciach badawczych. Od 2017 roku pełni funkcję kierownika ogólnopolskiej sieci naukowej ds. prawa energetycznego i odnawialnych źródeł energii. W skład której wchodzi przedstawiciele Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Gdańskiego, Związku Powiatów Polskich, Instytutu Badań Strukturalnych. Ponadto aktywnie pełni funkcję członka międzynarodowej sieci naukowo-badawczej pt. "ENGAGER WG1" (European Cooperation In Science & Technology} w ramach The ENGAGER 2017-2021 COST Action oraz członka Ogólnopolskiej sieci naukowej pn.

Wykluczenie społeczne - solidarność społeczna”, w skład której wchodzi przedstawiciele: Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach, Uniwersytetu w Białymstoku, Uniwersytetu Wrocławskiego, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Łódzkiego.

IV. Podsumowanie

Dorobek naukowy dra Mariusza Szyrskiego oceniam jako zdecydowanie znaczący i wartościowy merytorycznie. Opiniowane opracowania naukowe, a zwłaszcza rozprawa „Energetyka lokalna. Studium administracyjnoprawne.” wnoszą istotny wkład w rozwój prawa energetycznego oraz prawa administracyjnego i publicznego - zwłaszcza przez nowe i znaczące pod względem wartości naukowej poglądy, oceny i konstrukcje teoretyczne.

Rozprawa habilitacyjna dra Mariusza Szyrskiego jest to kompletne, aktualne, napisane jasno, prawidłowo usystematyzowane i zawierające wiele ciekawych wniosków i koncepcji opracowanie, dotyczące uregulowań w zakresie energetyki na poziomie lokalnym. Praca opiera się na bogatej i różnorodnej literaturze przedmiotu.

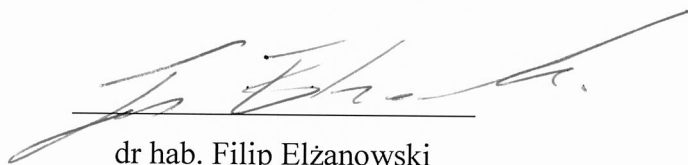
Dr Mariusz Szyrski biegle zna opisywaną materię. Dobór tematyki pracy zdaje się być konsekwentnym podsumowaniem wieloletnich badań Habilitanta nad omawianą przez niego tematyką. Stawia on odważne tezy i nawet jeśli są kontrowersyjne, potrafi je logicznie uzasadnić. Dowodzą one doskonałej orientacji Habilitanta w skomplikowanej regulacji prawnej dotyczącej funkcjonowania prawa energetycznego nie tylko w Polsce, ale także w krajach unijnych oraz znakomitego przygotowania i warsztatu w zakresie prawa administracyjnego, w szczególności z zakresu ustroju samorządowego.

W mojej ocenie przedstawiona przez Habilitanta monografia spełnia - i to w wysokim stopniu - warunki określone w art. 219 ust. 1 pkt. 2) ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jako „osiągnięcie naukowe”, tzn. jest publikacją, która zawiera zarówno znaczący ładunek informacyjny przydatny teoretykom i praktykom prawa, a także - posiada walory tekstu, który może posłużyć innym badaczom i teoretykom jako inspiracja do dalszej twórczości naukowej.

Niezależnie od oceny monografii habilitacyjnej, chciałbym bardzo wysoko ocenić pozostałe aspekty działalności dra Mariusza Szyrskiego — zarówno pozostałe prace naukowe, jak i w szczególności działalność dydaktyczną, działalność organizacyjną i popularyzatorską.

Z wyżej wymienionych względów, z głębokim przekonaniem stwierdzam, że osiągnięcia naukowe dra Mariusza Szyskiego, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora nauk prawnych, stanowią znaczący wkład Habilitanta w rozwój dyscypliny naukowej - prawo, oraz że dr Mariusz Szyski wykazuje się istotną aktywnością naukową, którą stale i konsekwentnie pogłębia. Tym samym spełnione są w pełni wymogi ustawowe, i uzasadniają nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

Ze względu na powyżej przedstawione konkluzje recenzji, rekomenduję Komisji Habilitacyjnej przedstawienie Radzie Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego pozytywnej opinii w sprawie nadania dr. Mariuszowi Szyskiemu stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

dr hab. Filip Elżanowski